

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Гарант освітньої програми

В.А.Лементовська

" 30 " 08 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Економіка підприємства»

Освітній рівень: початковий (короткий цикл)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 075 «Маркетинг»

Освітня програма: «Маркетинг»

Факультет: економіки і підприємництва

Умань – 2022

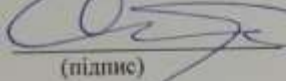
Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка підприємства» для здобувачів вищої освіти спеціальності 075 «Маркетинг» освітньої програми: «Маркетинг». Умань: Уманський НУС, 2022. 18 с.

Розробник: к.е.н., професор Семенда Д.К.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Протокол № 1 від “__” серпня 2022 року

Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

 (Соколюк С.Ю.)
(підпис)

« 21 » 08 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол № 1 від “30” серпня 2022 року

Голова (Цимбалюк Ю.А.)
(підпис)

« 30 » 08 2022 року

© УНУС, 2022 рік

© Д.К. Семенда, 2022 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3,5	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Обов'язкова
Модулів – 1	Спеціальність: 075 «Маркетинг»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 4		2- й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: (назва)		Семестр
Загальна кількість годин - 105		4-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 3	Освітній рівень: початковий (короткий цикл) Освітня програма: «Маркетинг»	22 год.
		Практичні, семінарські
		38 год.
		Лабораторні
		- год.
		Самостійна робота
		45 год.
		Індивідуальні завдання: -
Вид контролю: екзамен		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Економіка підприємства» є формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту й окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують.

Завдання навчальної дисципліни полягають в отриманні теоретичної та практичної підготовки студентів з таких питань:

- підприємство як суб'єкт господарювання та основні напрями його господарсько-фінансової діяльності;
- формування програми виробництва продукції та її реалізації, визначення виробничої потужності підприємства;
- теоретичні засади формування і використання трудових ресурсів підприємства та системи їх матеріального стимулювання;
- механізм формування економічних результатів господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- оцінка ефективності господарської діяльності та пошук шляхів її підвищення;
- механізм розвитку підприємства, запобігання кризових явищ та банкрутства;
- забезпечення економічної безпеки підприємства.

Предметом вивчення дисципліни «Економіки підприємства» є економічний механізм функціонування підприємства, формування та використання його ресурсного потенціалу з метою оптимізації економічних результатів діяльності.

Програма з економіки підприємства передбачає попереднє вивчення дисциплін: «Економічна теорія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Бухгалтерський облік», «Теорія економічного аналізу».

Компетентності:

загальні:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

фахові:

- здатність аналізувати зовнішнє та внутрішнє середовище суб'єктів господарювання, оцінювати їх економічний потенціал, сильні та слабкі сторони

Програмні результати навчання:

- використовувати професійно-профільні знання й практичні навички з фундаментальних дисциплін в маркетинговій діяльності підприємства
- оцінювати вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища суб'єктів господарювання на результативність їх діяльності
- демонструвати вміння застосовувати міждисциплінарний підхід та здійснювати маркетингові функції ринкового суб'єкта

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.

Підприємства як основна ланка ринкової економіки

Тема 1. Предмет, метод та завдання курсу „Економіка підприємства”

Поняття, предмет та об'єкт вивчення курсу. Завдання курсу „Економіка підприємства”. Значення для підготовки спеціалістів. Зв'язок курсу з іншими дисциплінами. Методи, методологія та методика вивчення курсу

Тема 2. Підприємство, як суб'єкт господарювання

Поняття підприємства. Місія й різноманітні цілі підприємства. Головні напрямки діяльності підприємства. Статут підприємства. Генеральна тарифна угода й колективний договір.

Тема 3. External environment of the enterprises activity

Microenvironment and macroenvironment of enterprises functioning. Their components. The influence of elements of the external environment on the activities of enterprises.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2.

Ресурс підприємства та ефективність їх використання

Тема 4. Управління і структура

Функції управління підприємствами та їх адаптація до умов ринкової економіки. Пріоритети, узгодженість і взаємодія методів управління. Виробничі структури підприємств: принципи побудови, види та тенденції розвитку.

Тема 5. Планування діяльності підприємства

Загальна характеристика. Стратегія розвитку підприємства. Оперативне планування.

Тема 6. Трудові ресурси і продуктивність праці

Поняття і склад трудових ресурсів. Динаміка, структура і показники використання трудових ресурсів. Показники трудового потенціалу. Економічний зміст показників використання трудових ресурсів. Ринок робочої сили і проблеми безробіття. Поняття і значення підвищення продуктивності праці. Показники продуктивності праці і методика їх визначення. Професія, кваліфікація, чисельність персоналу. Кадрова політика, трудова угода (контракт).

Тема 7. Мотивація і оплата праці

Мотивація трудової діяльності. Політика оплати праці. Форми і системи оплати праці. Участь у прибутках.

Тема 8. Виробничі засоби

Основні засоби підприємства, їх склад і структура. Амортизація основних засобів підприємства. Показники використання основних виробничих засобів. Оборотні засоби, їх економічна суть. Джерела формування. Показники ефективного використання оборотних засобів

Тема 9. Нематеріальні ресурси і активи підприємств

Поняття і склад нематеріальних ресурсів підприємства. Патенти, свідоцтва, ліцензії як форми юридичного захисту об'єктів інтелектуальної власності. Нематеріальні ресурси як об'єкт власності. Види нематеріальних ресурсів (активів) та їх характеристика: право на користування земельною ділянкою, право на винахід, на промислові зразки, товарні знаки, авторські права, ноу-хау, гудвіл тощо. Способи і джерела придбання нематеріальних активів та їх грошова оцінка. Нематеріальні ресурси як об'єкт нарахування амортизації. Нематеріальні ресурси, на які не нараховується амортизація.

Тема 10. Фінансові кошти

Джерела формування і види. Оборотні кошти. Інвестиції: визначення, структура і напрямки використання.

Тема 11. Інфраструктура

Поняття і значення інфраструктури. Класифікація інфраструктури за ознаками. Виробнича інфраструктура, її склад та економічне значення. Соціальна (невиробнича) інфраструктура та її соціально-економічне значення.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3.

Ефективність діяльності підприємств та економічні важелі її формування і підвищення

Тема 12. Інноваційна діяльність

Економічний ефект від реалізації заходів науково-технічного прогресу. Відображення результатів впровадження нововведень у показниках роботи підприємства. Конверсія. Диверсифікація.

Тема 13. Витрати виробництва і собівартість продукції

Поняття суспільних та індивідуальних витрат виробництва (вартості й собівартості). Групування витрат, що формують собівартість продукції. Види собівартості. Класифікація витрат при обчисленні собівартості продукції. Основні витрати на управління та обслуговування виробництва. Прямі і непрямі витрати, витрати поточного року і минулих років. Готівкові і безготівкові витрати. Класифікація витрат на постійні і змінні, їх склад і значення для аналізу ефективності виробництва. Поняття рівня структури собівартості. Об'єкти, методи і особливості обчислення собівартості продукції. Причини зростання собівартості. Структура собівартості продукції і методика її розрахунку.

Тема 14. Ціни і ціноутворення на продукцію

Економічний зміст і функції цін. Методи ціноутворення за умов ринку. Види ринкових цін. Стимулююча, синхронізуюча і сигнальна функції ціни. Структура ціни на продукцію. Ціноутворення і ціни на продукцію. Поняття паритетності цін і необхідність еквівалентного обміну між господарством і галузями що забезпечують його матеріально-технічними ресурсами.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4.**Економічна ефективність підприємств****Тема 15. Виробничий процес і його організація**

Структура і принципи організації виробничого процесу. Організаційні типи виробництва. Виробничий цикл.

Тема 16. Виробництво продукції

Загальна характеристика продукції. Планування і організація виробництва продукції.

Тема 17. Планування діяльності підприємства

Загальна характеристика. Стратегія розвитку підприємства. Оперативне планування.

Тема 18. Інтегральна ефективність діяльності

Поняття і види ефективності. Вимірювання. Чинники зростання.

Тема 19. Фінансові результати

Фінансова діяльність. Доход. Прибуток і рентабельність. Оцінка і діагностика фінансового стану.

Тема 20. Реструктуризація і санація підприємства

Поняття і форми реструктуризації підприємства. Види реструктуризації підприємств. Санація підприємств.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.					
Підприємства як основна ланка ринкової економіки					
Тема 1. Предмет, метод та завдання курсу „Економіка підприємства”	3	1			2
Тема 2. Підприємство, як суб'єкт господарювання	5	1	2		2
Тема 3. External environment of the enterprises activity	6	2	2		2
Разом за ЗМ 1	14	4	4	0	6
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2.					
Ресурс підприємства та ефективність їх використання					
Тема 4. Управління і структура	5	1	2		2
Тема 5. Планування діяльності підприємства	5	1	2		2
Тема 6. Трудові ресурси і продуктивність праці	5	1	2		2
Тема 7. Мотивація і оплата праці	5	1	2		2
Тема 8. Виробничі засоби	5	1	2		2
Тема 9. Нематеріальні ресурси і активи підприємств	6	1	2		3
Тема 10. Фінансові кошти	5	1	2		2
Тема 11. Інфраструктура	6	1	2		3
Разом за ЗМ 2	42	8	16	0	18
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3.					
Ефективність діяльності підприємств та економічні важелі її формування і підвищення					
Тема 12. Інноваційні процеси та науково-технічний прогрес	5	1	2		2
Тема 13. Витрати виробництва і собівартість продукції	6	2	2		2
Тема 14. Ціни і ціноутворення на продукцію	5	1	2		2
Разом за ЗМ 3	16	4	6	0	6

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4. Економічна ефективність підприємств					
Тема 15. Виробничий процес і його організація	6	1	2		3
Тема 16. Виробництво продукції	5	1	2		2
Тема 17. Планування діяльності підприємства	6	1	2		3
Тема 18. Інтегральна ефективність діяльності	6	1	2		3
Тема 19. Фінансові результати	5	1	2		2
Тема 20. Реструктуризація і санація підприємства	5	1	2		2
Разом за ЗМ 4	33	6	12	0	15
Усього годин	105	22	38	0	45

5. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		ДФН
1	Тема 1. Предмет, метод та завдання курсу „Економіка підприємства”	
2	Тема 2. Підприємство, як суб'єкт господарювання	2
3	Тема 3. External environment of the enterprises activity	2
4	Тема 4. Управління і структура	2
5	Тема 5. Планування діяльності підприємства	2
6	Тема 6. Трудові ресурси і продуктивність праці	2
7	Тема 7. Мотивація і оплата праці	2
8	Тема 8. Виробничі засоби	2
9	Тема 9. Нематеріальні ресурси і активи підприємств	2
10	Тема 10. Фінансові кошти	2
11	Тема 11. Інфраструктура	2
12	Тема 12. Інноваційні процеси та науково-технічний прогрес	2
13	Тема 13. Витрати виробництва і собівартість продукції	2
14	Тема 14. Ціни і ціноутворення на продукцію	2
15	Тема 15. Виробничий процес і його організація	2
16	Тема 16. Виробництво продукції	2
17	Тема 17. Планування діяльності підприємства	2
18	Тема 18. Інтегральна ефективність діяльності	2
19	Тема 19. Фінансові результати	2
20	Тема 20. Реструктуризація і санація підприємства	2
	Всього	38

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1	Тема 1. Предмет, метод та завдання курсу „Економіка підприємства”	2
2	Тема 2. Підприємство, як суб'єкт господарювання	2
3	Тема 3. Зовнішнє середовище діяльності підприємств	2
4	Тема 4. Управління і структура	2
5	Тема 5. Планування діяльності підприємства	2
6	Тема 6. Трудові ресурси і продуктивність праці	2
7	Тема 7. Мотивація і оплата праці	2
8	Тема 8. Виробничі засоби	2
9	Тема 9. Нематеріальні ресурси і активи підприємств	3
10	Тема 10. Фінансові кошти	2
11	Тема 11. Інфраструктура	3
12	Тема 12. Інноваційні процеси та науково-технічний прогрес	2
13	Тема 13. Витрати виробництва і собівартість продукції	2
14	Тема 14. Ціни і ціноутворення на продукцію	2
15	Тема 15. Виробничий процес і його організація	3
16	Тема 16. Виробництво продукції	2
17	Тема 17. Планування діяльності підприємства	3
18	Тема 18. Інтегральна ефективність діяльності	3
19	Тема 19. Фінансові результати	2
20	Тема 20. Реструктуризація і санація підприємства	2
	Всього	45

7. Методи навчання

В рамках вивчення дисципліни «Економіка підприємства» передбачено проведення:

1. Лекцій. Лекція — інформативно-доказовий виклад великого за обсягом, складного за логічною побудовою навчального матеріалу. Найпоширеніша вона в системі вузівської освіти. За структурою заплановані лекції можливо поділити на вступні, тематичні, заключні, оглядові, установчі. Для проведення лекцій планується використання мультимедійного комплексу для наочного відображення представленого матеріалу;

2. Проблемні лекції - спрямовані на розвиток логічного мислення студентів, коло питань теми обмежується двома – трьома ключовими моментами, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекції друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам

даються питання для самостійного міркування, на які лектор відповідає сам, не чекаючи відповідей студентів.

3. Семінарські заняття. На заняттях передбачається більш детальний розгляд лекційного матеріалу, його закріплення та перевірка засвоєних знань студентів. З метою кращого засвоєння матеріалу планується використання тестів, кросвордів, рефератів, ситуаційних задач тощо. По окремих темах планується проведення дискусії;

4. Семінари – дискусії – передбачають обмін думками і поглядами учасників семінару по темі що розглядається, а також розвивають мислення, допомагають формувати висновки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

5. Практичні заняття. Використовують для поглиблення знань, формування вмінь і навичок. На практичних заняттях планується засвоєння практичних розрахунків економічних показників діяльності підприємства;

6. Мозкові атаки – це метод розв'язання невідкладних завдань за дуже обмежений час. Сутність його полягає в тому, щоб за невеликий проміжок часу висловити як найбільшу кількість ідей, обговорити і здійснити їх колекцію.

7. Презентації – виступи перед аудиторією. Використовуються для представлення певних досягнень роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації нових наукових розробок за допомогою мультимедійних засобів.

8. Самостійна робота студентів буде проводитися з використанням різноманітних дидактичних методів навчання. Ця робота полягає в самостійному опрацюванні студентами різних літературних джерел, що дає їм змогу глибоко осмислити навчальний матеріал, закріпити його, виявити самостійність у навчанні.

9. Індивідуально-консультативна робота зі студентами здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи викладача у формі: індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль, тощо.

10. Дистанційне навчання в Уманському НУС здійснюється відповідно до положення «Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва». Для забезпечення освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в УНУС і використовується система управління навчанням Moodle. Матеріали курсу «Економіка підприємства» розміщені на платформі Moodle. В разі запровадження карантинних обмежень проводяться відеоконференції в форматі лекцій або семінарів. Зв'язок студентів з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Google Meet, Moodle.

8. Методи контролю

Оцінювання знань, умінь і навичок студентів з дисципліни враховує всі види занять передбачених навчальним планом, який передбачає лекційні,

семінарські та практичні заняття, а також самостійну роботу і виконання індивідуальних завдань.

Перевірка та оцінювання теоретичних знань та практичних навичок студентів може проводитись за такими формами контролю:

1. *Поточний контроль.*
2. *Проміжний контроль.*
3. *Підсумковий контроль.*

1. Поточний контроль включає:

- оцінювання знань студентів під час семінарських і практичних занять;
- підготовка рефератів та кейсів;
- виконання індивідуальних завдань.

Оцінювання знань студентів проводиться за 3-бальною шкалою за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу;
- 3) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій (кейсів), розв'язанні задач;
- 4) обізнаність з основною та додатковою літературою;
- 5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах в аудиторії, вміння захищати свою позицію та здійснювати узагальнення інформації, отриманої з інших доповідей.

Оцінка “відмінно” – що відповідає 3 балам, може бути отримана студентом за відповідності усім зазначеним вище критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

2. Проміжний (тестовий) контроль здійснюється за допомогою тестів, що проводяться у терміни, передбачені графіком навчального процесу. Тест містить запитання одиничного (множинного або впорядкованого) вибору та завдань щодо перевірки знань основних категорій курсу.

3. Проведення підсумкового контролю. Формою підсумкового контролю є **іспит**. Умовою допуску до іспиту є отримана за виконання вищезазначених типів робіт протягом семестру сума у 35 балів. Якщо сума балів набраних студентом за семестр менша ніж 35 , то студент не може бути допущений до складання іспиту з даного курсу, так як рівень його знань вважається **недостатнім**.

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється за екзаменаційними білетами. Кожне завдання екзаменаційного білета оцінюється окремо за шкалою: від 0 до 10 балів:

- 10 балів - відмінний рівень;
- 0 балів – незадовільний рівень.

Максимальна кількість балів за іспит – 30 балів.

Для підведення підсумків роботи студентів з вивчення курсу підсумовується кількість отриманих балів з усіх видів контролю за роботу протягом семестру (поточний та проміжний контроль) та за результатами іспиту

(підсумковий контроль). Таким чином, загальна оцінка за знання курсу відображає всі складові навчального процесу.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Денна форма навчання

Кількість балів за модуль	Змістовний модуль 1				Змістовний модуль 2									
	10				24									
Теми	T1	T2	T3	МК1	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	МК2	
Загальні кількості балів за тему	1	2	2	5	2	2	3	3	3	2	2	2	5	
в т.ч. за видами робіт														
практичне заняття		1	1		1	1	2	2	2	1	1	1		
виконання с.р.	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1		

Кількість балів за модуль	Змістовний модуль 3				Змістовний модуль 4							Підсумковий контроль	Загальна сума балів	
	14				22									
Теми	T12	T13	T14	МК3	T15	T16	T17	T18	T19	T20	МК4			
Загальні кількості балів за тему	3	3	3	5	2	3	3	3	3	3	5	30	100	
в т.ч. за видами робіт														
практичне заняття	2	2	2		1	2	2	2	2	2				
виконання с.р.	1	1	1		1	1	1	1	1	1				

T1, T2 ... T24 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Економіка підприємства: методичні вказівки до виконання самостійної роботи здобувачами вищої освіти ОП «Маркетинг». [уклад.: Д.К.Семенда]. Умань: УНУС. 2021.

2. Економіка підприємства: методичні вказівки для виконання практичних завдань здобувачами вищої освіти ОП «Маркетинг». [уклад.: Д.К.Семенда]. Умань: УНУС. 2021.

11. Рекомендована література

Базова

1. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. К.: Кондор. Видавництво, 2016. 378 с.

2. Круш П.В. Економіка (розрахунки фінансово інвестиційних операцій в EXCEL): навч. посіб. К. : Цул, 2014. 256 с.

3. Семенда Д. К., Бурляй О.Л., Коротєєв М.А., Семенда О.В. Економіка підприємства : підруч. Умань: ВПЦ "Візаві" (Видавець "Сочінський"), 2014. 476 с. (Бібліотека Уманського НУС)

4. Семенда Д.К., Коротєєв М.А., Семенда О.В., Семенда О.В. Економіка підприємства: навч. посіб. Умань: ВПЦ «Візаві», 2018. 246с. (Бібліотека Уманського НУС)

5. Шарко М.В., Мешкова-Кравченко О.М., Радкевич Н.В Економіка підприємства: навч. посіб. Херсон: Олді-плюс, 2014. 436 с.

6. Яркіна Н.М. Економіка підприємства: Навч. посіб. Вид. 2-ге перероб. і доп. К.: Видавництво Ліра-К, 2017. 600 с.

Допоміжна

1. Конституція України від 01.01.2020 №254к/96 - ВР URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Господарський кодекс України від 16.02.2019 р. № 436-IV URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

3. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018р. (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#n1753>

4. Податковий кодекс України від від 02.12.2010 № 2755-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України URL <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

5. Цивільний Кодекс України від 13.02.2019р. № 435-IV URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

6. Кодекс законів про працю України. [ht.tps://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text)

7. Закон України Про акціонерні товариства: Закон України від 17.10.2019 р. №541-VI URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>

8. Закон України Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань від 16.01.2020 р. №755-IV URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>

9. Закон України Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 05.12.2012 р. №433-VI, (зі змінами і доповненнями)

URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>

10. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>

11. Закон України Про ціни і ціноутворення від 21.06.2012 р. №507-VI, (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>

12. Сервер Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua/>

13. Міністерство фінансів України <http://www.minfin.gov.ua/>

14. Державна фіскальна служба України <http://www.sfs.gov.ua/>

15. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку <https://www.nssmc.gov.ua/>

16. Рахункова палата України <http://www.ac-rada.gov.ua/>

17. Державна служба статистики України. <http://www.ukrstat.gov.ua>.

18. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

19. Ліга Бізнес Інформ: www.liga.net/

20. Нормативні акти України: www.nau.kiev.ua/

21. Право. Україна: www.legal.com.ua/oqi-bin/rmatrix.ogi/pravo.html

22. Українське право: www.ukrpravo.com/

23. Соколюк С.Ю. Розвиток підприємств аграрного сектору на засадах гармонізації інноваційних процесів: теорія і практика: монографія. Умань: Вид. Сочінський М.М., 2019. 374с.

24. Чернега І.І. Соціально-економічний механізм підприємницької діяльності в аграрному секторі України: виклики та можливості: монографія. Умань: Вид. Сочінський М.М., 2020. 404с.

25. Бочко О. Ю., Проскура В. Ф. Основи планування діяльності підприємств невиробничої сфери : навч. посіб. К. : Ліра-К, 2014. 218 с.

26. Гиль О. О. Економіка та організація діяльності об'єднань підприємств : навч.посіб. К. : Ліра-К, 2015. 248 с.

27. Заблоцький Б. Ф. Економіка і організація іноваційної діяльності : навч. посіб. 2-ге вид. К. : Ліра-К, 2015. 428 с.

28. Карпунь І. Н. Санація підприємств : навч. посіб. К. : ЛіраК, 2015. 448 с.

29. Ковтун О. І. Стратегія підприємства: практикум. К. : Ліра-К, 2014. 308.

30. Лазебний В. С., Розорінов Г. М., Толюпа С. В. Основи інтелектуальної власності : навч. посіб. К. : Ліра-К., 2014. 160 с.

31. Мороз В. С., Тельнов А. С. Організація виробництва : навч. посіб. К. : Ліра-К, 2015. 256 с.

32. Непочатенко О. О. Фінанси підприємств: підручник. К. : ЦУЛ, 2013. 504с.

33. Петухова О. М. Інвестування: навч. посіб. К. : Цул, 2014. 336 с.

34. Семенда Д.К., Гузар Б.С., Семенда О.В. Проблеми функціонування місцевих бюджетів в умовах бюджетної децентралізації. – науково економічний журнал Актуальні проблеми економіки. №11.2016р. с.380-389

35. Семенда Д.К., Коротєєв М.А., Семенда О.В. Удосконалення організаційно-економічного механізму ефективного використання земельних

ресурсів у сільськогосподарських підприємствах. кол. моног. Умань: «Сочінський М.М.».2016. 242с.

36. Семенда Д.К., Семенда О.В. Розвиток органічного виробництва в сільськогосподарських підприємствах. Агросвіт. 2014. № 7. С. 42 – 46.

37. Семенда Д.К., Семенда О.В. Стратегічні орієнтири розвитку виробництва молока в сільськогосподарських підприємствах Черкащини. Наукові праці Полтавської державної аграрної академії Полтава: ПДАА, 2014. Вип. 1(8). Т.1.: Економіка. С. 303 -309.

38. Семенда Д.К., Семенда О.В. Еколого-економічні напрями підвищення родючості та охорони якості ґрунтів сільськогосподарських підприємств. /збірник наукових праць Уманського НУС №89 ч.2- 2016. с.99-108

39. Семенда Д.К., Семенда О.В., Семенда О.В. Проблеми виробництва мяса яловичини в Україні. Збірник наукових праць Уманського НУС. Редкол.: О.О. Непочатенко (відп.ред.) та ін.. Умань: Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2017. Вип. 90. Ч. 2 : Економічні науки. 204с. с187-195

40. Семенда Д.К., Семенда О.Вс., Семенда О.В.Сучасний стан та тенденції розвитку ринку технічних культур в Україні. наук-прак. журн. «Агросвіт» №6 2019 с.65-74

41. Семенда Д.К., Семенда О.В. Дослідження поведінки споживачів в сучасних ринкових умовах. Молодий вчений. 2018. №1. с.539-544

42. Семенда Д.К., Тупчій О.С., Фротер О.С. Значення аграрних товаровиробників у забезпеченні розвитку сільських територій. – збірник наукових праць УНУС №88 ч.2 2016.-с.311-319

43. Економічні аспекти функціонування сільськогосподарських підприємств /Д.К.Семенда, О.В.Семенда, Т.Ю.Петрук// Економіка АПК. 2018. №10. С.106-116

44. Сучасний стан та тенденції розвитку ринку технічних культур в Україні / Д.К.Семенда, О.Вс.Семенда, О.В.Семенда// Агросвіт. №6. 2019. С.65-74 DOI: [10.32702/2306-6792.2019.6.65](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2019.6.65)

45. Оцінка внутрішнього ринку органічної продукції України та поведінка споживачів на ньому /Д.К.Семенда, О.В.Семенда// Молодий вчений. №11 (75) листопад 2019. С.609-614 DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-11-75-129>

46. Сучасний стан та шляхи підвищення економічної ефективності виробництва зерна кукурудзи /Д.К.Семенда, О.Вс.Семенда, О.В.Семенда// Агросвіт. №3. 2020. С.40-49. DOI: [10.32702/2306-6792.2020.3.43](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2020.3.43)

47. Оцінка розвитку ринку продукції олійних культур /Д.К.Семенда, О.Вс.Семенда, О.В.Семенда// Молодий вчений. №3. 2020. С.258-263. DOI: [10.32839/2304-5809/2020-3-79-54](https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-3-79-54)

48. Маркетингові дослідження кон'юнктури ринку зерна /Д.К.Семенда, О.Вс.Семенда, О.В.Семенда// Агросвіт. №1-2. 2021. С.56-64. DOI: [10.32702/2306-6792.2021.1-2.56](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2021.1-2.56)

49. Вплив мерчандайзингу на поведінку споживачів /Д.К.Семенда, І.І.Корман, О.В.Семенда// Східна Європа: економіка, бізнес та управління. №1(28). 2021. С.42-46. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.28-8>

50. Логістика та її роль в підвищенні економічної ефективності реалізації продукції рослинництва /Д.К.Семенда, О.Вс. Семенда, О.В.Семенда// Молодий

вчений. №1. 2021. С.185-190. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-1-89-38>

51. Перспективи запровадження моделі D2C електронної комерції в Україні /Д.К.Семенда, О.В.Семенда// Інфраструктура ринку. №1 (51). 2021. С.208-212. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct51-33>

52. Семенда Д.К., Семенда О.В. Роль держави у розвитку підприємництва в Україні. *Наукові інновації та передові технології*. №2(4). 2022. С.230-239. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-2\(4\)-230-239](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-2(4)-230-239)

Інформаційні ресурси

1. Аграрний сектор України – agro.ua.net
2. Бібліотеки в Україні URL: <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/res/resour.php3>
3. Бібліотеки та науково-інформаційні центри України URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html>
4. Верховна Рада України URL: www.rada.gov.ua
5. Вільна енциклопедія URL: <http://uk.wikipedia.org>
6. Державна служба статистики України URL: www.ukrstat.gov.ua
7. Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника URL: <http://www.library.lviv.ua/>
8. Міністерство аграрної політики та продовольства України URL: www.minagro.kiev.ua
9. ННЦ «Інститут аграрної економіки» URL: www.iae.kiev.ua
10. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
11. Сайт журналу «Пропозиція» URL: www.propozitsiya.com

12. Зміни у робочій програмі на 2022-2023 навчальний рік

1. Зроблено перерозподіл годин;
2. Внесено коригування в розподіл балів, що їх отримують студенти в процесі вивчення дисципліни;
3. Оновлено перелік рекомендованої літератури.